
Działalność naukowo-badawcza Instytutu Rozwoju Miast w 2008 roku

---

Problemy Rozwoju Miast 6/1-2, 133-139

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA INSTYTUTU ROZWOJU MIAST W 2008 ROKU

W artykule przedstawiono syntetycznie informacje dotyczące działalności naukowo-badawczej prowadzonej w Instytucie Rozwoju Miast w 2008 r. oraz informacje o zmianach w zarządzaniu Instytutem¹.

Informacje ogólne

W 2008 r. zmiany w zarządzaniu Instytutem objęły:

1. W wyniku postępowania konkursowego powołanie przez Ministra Infrastruktury z dniem 1 lipca 2008 r. mgr Jerzego Adamskiego na stanowisko Dyrektora Instytutu na okres 5 lat. Wiązało się to z wygaśnięciem (w czerwcu 2008 r.) kontraktu dotychczasowego długoletniego Dyrektora IRM prof. Zygmunta Ziobrowskiego;
2. Utworzenie stanowiska zastępcy dyrektora ds. naukowych, które objął dr hab. arch. Zygmunt Ziobrowski, prof. IRM;
3. Powołanie dr inż. arch. Ewy Heczko-Hyłowej na stanowisko Sekretarza Naukowego IRM²;
4. Wybór w Instytucie i powołanie przez Ministra Infrastruktury na nową kadencję członków Rady Naukowej IRM.

W wyniku przeprowadzonego w IRM w dniu 1.08. 2008 r. głosowania wybrano wśród pracowników Instytutu sześciu członków RN. Są to: prof. dr hab. Danuta Ptaszycka-Jackowska, prof. dr hab. arch. Hanka Zaniewska, dr inż. Grażyna Korzeniak, dr Władysław Rydzik, mgr inż. Ewa Goras, mgr Kinga Kuczyńska.

Sześciu członków Rady spoza Instytutu powołał zgodnie z ustawą Minister Infrastruktury w dniu 1.09. 2008 r. Są to: mgr inż. Jacek Bielecki – Polski Związek Firm Deweloperskich, Warszawa; prof. dr hab. inż. arch. Aleksander Böhm – Politechnika Krakowska, prof. dr hab. Marek Bryx – Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, prof. dr hab. Tadeusz Kudłacz i prof. dr hab. Adam Nalepka – Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie oraz mgr inż. Andrzej Porawski – Związek Miast Polskich.

Na pierwszym posiedzeniu nowej Rady Naukowej, w drodze głosowania, na przewodniczącego Rady wybrano prof. dr hab. Tadeusza Kudłacza, a prof. dr hab. arch. Hankę Zaniewską na wiceprzewodniczącą, sekretarzem została mgr inż. Ewa Goras.

Inne zmiany istotne z punktu widzenia działalności Instytutu i jego wizerunku to zatwierdzenie Zarządzeniem Ministra Infrastruktury nr 24 z 07.03.2008 r. nowego statutu Instytutu oraz uzyskanie w 2006 r. II kategorii wg parametrycznej oceny jednostek naukowo-

---

¹ Pełny tekst sprawozdania IRM jest dostępny w wersji elektronicznej na stronie internetowej IRM <http://irm.krakow.pl/>.

² Kandydatura została pozytywnie zaopiniowana przez Radę Naukową IRM na posiedzeniu w dniu 04.08.2008.

badawczych³, a także przyznanie oceny czteropunktowej dla kwartalnika naukowego „Problemy Rozwoju Miast”, poprawiające jego notowania wśród czasopism naukowych.

Działalność naukowo-badawcza

Instytut Rozwoju Miast jest jednostką badawczo-rozwojową, zajmującą się problematyką miast w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem kontekstu lokalnego, regionalnego, krajowego i europejskiego. Instytut współpracuje z zagranicznymi jednostkami naukowymi i aktywnie uczestniczy w programach badawczych UE.

Zakres tematyczny działalności badawczej prowadzonej w Instytucie obejmuje dziedziny istotne z punktu widzenia rozwoju kraju w aspekcie przestrzennym, zwłaszcza rozwoju lokalnego i regionalnego, z uwzględnieniem europejskiej polityki spójności, w tym terytorialnej, oraz zasad zrównoważonego rozwoju, zintegrowanego planowania oraz dyrektyw środowiskowych.

Spośród obszarów badań szczególnie istotne są te, które dotyczą gospodarki przestrzennej, a zwłaszcza planowania przestrzennego, zarządzania rozwojem i odnową miast, ochrony środowiska oraz szeroko rozumianego mieszkalnictwa (gospodarka zasobami, dostępność mieszkań, obszary problemowe, budownictwo mieszkaniowe). W każdym z tych obszarów prowadzone jest zarówno monitorowanie, jak i diagnozowanie zachodzących procesów, prognozowanie zjawisk, przedstawiane są propozycje dotyczące instrumentów oddziaływania. Wskazane pola badawcze mają także znacznie szerszy, europejski wymiar w kontekście strategicznych celów i dokumentów UE.

IRM stanowi zaplecze badawcze polityki prowadzonej przez Ministerstwo Infrastruktury oraz podejmowanych przez resort decyzji, szczególnie w sferze planowania przestrzennego i mieszkalnictwa.

Ponadto wyniki prac naukowo-badawczych prowadzonych w Instytucie stanowią źródło informacji dla innych urzędów centralnych oraz komisji sejmowych, władz samorządowych regionalnych i lokalnych, służb cywilnych i wojskowych, a także inwestorów prywatnych.

W ramach działalności naukowo-badawczej prowadzone są projekty i tematy finansowane ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz innych podmiotów, natomiast prace rozwojowe i wdrożeniowe są wykonywane głównie na zlecenia jednostek samorządu terytorialnego.

W 2008 r. realizowano lub zakończono następujące prace finansowane ze środków MNiSZW:

- 1) projekty badawcze własne,
- 2) projekty badawcze zamawiane,
- 3) tematy badawcze w ramach działalności statutowej,
- 4) wspomaganie działalności badawczo-rozwojowej.

Ad 1.

1. *Nowe zadania planowania miejscowego w zakresie kształtowania i zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich* – projekt badawczy nr N306 028 32/1288. Kierownik

---

³ Ustanowionych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

projektu: Zygmunt Ziobrowski; zespół autorski: Jacek M. Pijanowski, Piotr Krzyk, Grażyna Korzeniak, Janusz Komenda, Dorota Szlenk-Dziubek (praca zakończona).

2. *Metoda statystycznej analizy rejestrowanych przez starostów cen rynkowych nieruchomości lokalowych, budynkowych i gruntowych wraz z jej wykorzystaniem w praktyce* Projekt badawczy nr N112 257334. Kierownik projektu: Leszek Kałkowski; zespół autorski: Leszek Kałkowski, Maciej Wierzchowski, Marcin Nejman (praca zakończona).

3. *Zrównoważony rozwój osiedli i zespołów mieszkaniowych w strukturze miasta. Kryteria i poziomy odpowiedzialności (Aspekty: przestrzenny, społeczny, techniczny, ekonomiczny)* – projekt badawczy nr 4 T07F 019 30. Kierownik projektu: Hanka Zaniewska; zespół autorski: Hanka Zaniewska, Adam Kowalewski, Maria Thiel, Radosław Barek (praca zakończona).

Ad 2.

Rewitalizacja miast polskich jako sposób zachowania dziedzictwa materialnego i duchowego oraz czynnik zrównoważonego rozwoju. Projekt badawczy zamawiany nr PBZ-MNiSW-4/3/2006 (praca w toku). Kierownik projektu: Zygmunt Ziobrowski; koordynator projektu: Wojciech Jarczewski. Projekt jest koordynowany przez Instytut Rozwoju Miast. W skład wykonawców prócz IRM wchodzi: Uniwersytet Jagielloński, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Stowarzyszenie Forum Rewitalizacji, eksperci zagraniczni.

Zadania badawcze zrealizowane przez pracowników IRM w ramach projektu zamawianego:

- *Ocena znaczenia praw do nieruchomości w procesie rewitalizacji (diagnoza aktualnego stanu).* Autor: M. Wierzchowski.
- *Ocena idei, koncepcji, barier, problemów, standardów i instrumentów w planowaniu i prowadzeniu procesów rewitalizacji (diagnoza aktualnego stanu).* Autor: M. Wierzchowski.
- *Ocena stopnia degradacji technicznej i funkcjonalnej polskich miast na wybranych przykładach na podstawie zgromadzonych informacji.* Autorzy: Tomasz Żelawski, Jan Kornilowicz, Witold A. Werner, Hanka Zaniewska, Maria Thiel.
- *Rewitalizacja polskich miast w świetle wymagań Funduszy Strukturalnych UE 2004-2006 jako wdrażanie europejskiego podejścia.* Autor: Ewa Heczko-Hyłowa.
- *Rewaloryzacja krajobrazu miejskiego w Polsce – diagnoza nowych możliwości po 2004 roku.* Autor: Ewa Heczko-Hyłowa.
- *Obszary kryzysowe w mieście.* Autor: Wojciech Jarczewski.
- *Wielkie osiedla mieszkaniowe – diagnoza stanu obecnego, podejmowane działania rewitalizacyjne.* Autor: Katarzyna Gorczyca.
- *Ocena zarządzania procesami rewitalizacji.* Autor: Władysław Rydzik.

Ad 3.

W ramach działalności finansowanej ze środków na działalność statutową jednostki lub na wspomaganie jej działalności badawczo-rozwojowej ukończono następujące prace w czterech grupach problemowych.

1. Polityka miejska

- *Dostępność mieszkań sprzyjająca mobilności społecznej i rozwojowi gospodarczemu*. Autorzy: Hanka Zaniewska, Witold A. Werner, Wanda Urbańska, Władysław Rydzik, Maria Thiel.

2. Polityka regionalna

- *Koncepcja rozwoju monitoringu regionalnego*. Autor: Krzysztof Zgud.

3. Monitoringi

- *Koncepcja europejskiego monitoringu zagadnień mieszkalnictwa*. Autorzy: Adam Kowalewski, Tomasz Żelawski, współpraca Agata Watoła; konsultacje: Hanka Zaniewska.
- *Informacje o mieszkalnictwie – monitoring za 2007 r.*⁴. Autorzy: Tomasz Żelawski, Jan Kornilowicz.
- *Monitoring polskiego rynku nieruchomości w latach 1990-2007 i I półroczu 2008 r.* Kierownik tematu: Leszek Kałkowski.
- *Aktualizacja internetowej bazy danych o rynku nieruchomości w Polsce w 2007 r.* (zamieszczanej od 2006 r. na stronie internetowej IRM); Kierownik tematu: Leszek Kałkowski.

4. Organizacja i zarządzanie rozwojem przestrzennym

- *Podstawy zintegrowanego planowania i zarządzania rozwojem miast. Wstępne opracowanie części analityczno-koncepcyjnej*. Autor: Władysław Rydzik.
- *Standardy w planowaniu przestrzennym*. Autorzy: Maciej Wierzchowski, Ewa Goras i zespół.
- *Odzwierciedlenie idei zintegrowanego planowania w dokumentach i projektach Unii Europejskiej*. Autorzy: Grażyna Korzeniak, Katarzyna Gorczyca, Anna Baran.
- *Planowanie przestrzenne w gminie a przepisy ogólne*. Autorzy: Antoni Matuszko, Marek Węglowski.

Ad 4.

- *Budowa wewnętrznej relacyjnej bazy danych IRM, gromadzenie danych*. Autor: Ireneusz Wójcik.
- Przygotowanie doktoratów:
  1. *Procesy suburbanizacji rezydencjonalnej i usługowej w strefie podmiejskiej Krakowa w okresie transformacji*. Autor: Kinga Kuczyńska, promotor: A. Zborowski UJ.
  2. *Nowe podejście do wskaźników charakteryzujących systemy infrastruktury dla potrzeb planowania przestrzennego*. Autor: Teresa Mądry, opiekun naukowy: K. Słysz.

Udział w projektach zewnętrznych

- *Dobra kultury współczesnej na przykładzie Małopolski*. Autorzy: Agnieszka Rozenau-Rybowicz, Dorota Szlenk-Dziubek, Piotr Białoskórski.
- Kontynuacja projektu badawczego w formie udziału w Sieci Naukowej Systemy Geoinformacji.

---

⁴ Temat częściowo refundowany przez Ministerstwo Infrastruktury.

Badania międzynarodowe

Instytut brał udział w badaniach międzynarodowych w ramach programu UE INTERREG III CADSES. W roku 2008 zostały ukończone dwa projekty.

1. Carpathian Project – Protection and Sustainable Development of the Carpathians in a Transnational Framework (Ochrona i zrównoważony rozwój regionu Karpat w kontekście międzynarodowym),
2. CoUrbIT Project – Complex Urban Investments Tools (Narzędzia wspomagające zarządzanie kompleksowymi inwestycjami urbanistycznymi).

We współpracy z międzynarodowymi partnerami rozpoczęta została realizacja projektu Metropolitan Governance and Competitiveness of European Cities (*Zarządzanie metropoliami i konkurencyjność europejskich miast*) w ramach programu URBACT II – Joining Forces.

Ponadto Instytut:

- pełnił rolę Krajowego Punktu Kontaktowego europejskiej sieci **EUKN** (European Urban Knowledge Network/ Europejska sieć wiedzy o miastach),
- jest członkiem sieci **spa-ce.net** (Network of Spatial Research and Planning Institutes in Central and Eastern Europe) oraz **IFHP** (International Federation of Housing and Planning).

Dzięki udziałowi pracowników naukowych Instytutu w różnych projektach Instytut gromadzi wiedzę i doświadczenia pozwalające na dostosowanie rozwiązań polskich do standardów i wymagań europejskich.

Prace rozwojowe i wdrożeniowe

Są to prace wykonywane w Instytucie głównie na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego. W roku 2008 zakończono dwa opracowania studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, 7 prac dotyczących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz 6 innych opracowań, jak np. Lokalne programy rewitalizacji.

Ponadto sporządzono 7 raportów i ocen oddziaływania na środowisko, 2 operaty wodnoprawne, a także badania i analizy fizykochemiczne i diagnostyczne (łącznie 36).

Na 8 wykonanych i zakończonych w 2008 roku prac badawczo-rozwojowych 4 zrealizowano na zlecenie Ministerstwa Infrastruktury, a pozostałe 4 na rzecz innych zleceńodawców (m.in. Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego).

W roku 2008, w ramach wspomagania działalności badawczo-rozwojowej znalazły się zadania dotyczące przygotowania publikacji prac własnych pracowników IRM, rozbudowy, utrzymania i gromadzenia baz danych IRM, obsługi informatycznej i łączności komputerowej oraz koordynacji wewnętrznej. Ze środków na tę działalność opłacano też opracowanie wniosków o finansowanie projektów na konkursy Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁵.

---

⁵ Złożono w grupie projektów badawczych własnych 4 wnioski, a w grupie projektów badawczo-rozwojowych 12 wniosków.

Opracowano także 5 wniosków o finansowanie projektów ze środków zagranicznych:

- 2 wnioski do konkursu o fundusze strukturalne w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- 2 wnioski w ramach VII Programu Ramowego Badań UE,
- 1 wniosek w ramach funduszu Europe Aid Cooperation.

Konferencje i seminaria

Istotne miejsce w działalności naukowej IRM zajmuje organizowanie lub udział w konferencjach i seminariach naukowych, na których prezentowane są wyniki badań prowadzonych w ramach działalności naukowo-badawczej w IRM.

W roku sprawozdawczym Instytut zorganizował międzynarodową ogólnopolską konferencję z udziałem partnerów europejskich nt.: *Rewitalizacja miast polskich – sytuacja wyjściowa, problemy, dylematy*. Na konferencji podczas pięciu sesji eksperci zagraniczni przedstawili referaty dotyczące rewitalizacji w polityce miejskiej Francji, Wielkiej Brytanii i Niemiec oraz procedury stosowane w tych krajach w procesach rewitalizacji. Wykonawcy projektu⁶ zaprezentowali polskie przykłady rewitalizacji miast, wskazując na bariery i problemy związane z podejmowanymi działaniami rewitalizacyjnymi w Polsce.

Konferencja stanowiła podsumowanie pierwszego etapu realizowanego w IRM projektu badawczego zamawianego.

Ponadto w 2008 r. pracownicy IRM uczestniczyli w 4 konferencjach zagranicznych, przedstawili 10 prezentacji na konferencjach międzynarodowych w kraju oraz 25 referatów na konferencjach krajowych.

Instytut był także organizatorem 3 seminariów naukowych, w których uczestniczyli pracownicy uczelni i instytutów oraz przedstawiciele miast i działacze gospodarczy. Były to seminaria nt.:

1. *Kryteria zrównoważonego rozwoju osiedli i zespołów mieszkaniowych* – 18.01.2008 r.
2. *Metody zarządzania odnową miast* – 20.05.2008 r.
3. *Dostępność mieszkań sprzyjająca mobilności na rynku pracy* – 20.11.2008 r.

Potencjał naukowy i dorobek badawczy pracowników Instytutu jest doceniany na zewnątrz dzięki zajęciom dydaktycznym i/lub wykładom, prowadzonym stale lub okazjonalnie dla studentów wyższych uczelni Krakowa, Warszawy, Poznania, Tarnowa i Przemysła.

IRM oferuje też praktyki studenckie i staże zawodowe dla absolwentów wyższych uczelni krajowych i zagranicznych. W roku 2008 w Instytucie odbywało praktyki łącznie sześć osób, z tego jedna z Hiszpanii.

Kolejną sferą działalności jest upowszechnianie osiągnięć badawczych poprzez wydawnictwa własne Instytutu. Systematycznie wydawany jest kwartalnik naukowy *Problemy Rozwoju Miast*. W 2008 r. ukazał się także pierwszy numer kwartalnika „Urban Development Issues” No 1/2008 w wersji angielskiej. Ponadto ukazały się dwie publikacje zwarte:

---

⁶ Reprezentanci konsorcjum realizującego projekt.

1. *Zrównoważony rozwój osiedli i zespołów mieszkaniowych w strukturze miasta. Kryteria i poziomy odpowiedzialności* – Hanka Zaniewska, Adam T. Kowalewski, Maria Thiel, Radosław Berek;
2. *Nowe zadania planowania miejscowego w kształtowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obszarów wiejskich* – pod red. Zygmunta Ziobrowskiego i Jacka M. Pijanowskiego.

Ponadto dorobek publikacyjny pracowników IRM w 2008 r. obejmuje 4 artykuły w języku angielskim w czasopismach zagranicznych, a w języku polskim 2 monografie (w innych wydawnictwach), 14 rozdziałów w monografiach oraz 12 artykułów w recenzowanych czasopismach polskich.

Nagrody i wyróżnienia

W 2008 r. zespół IRM w składzie: Dorota Szlenk-Dziubek i Agnieszka Rozenau-Rybowicz otrzymał nagrodę II stopnia za wybitne osiągnięcia twórcze w dziedzinie planowania przestrzennego i urbanistyki, przyznaną przez Ministra Infrastruktury za *Opracowanie analizy krajobrazu gminy Poronin*.